

BÖLÜM 3

KLASİK FİZİK DÖNEMİ (Devamı)

(a) **Kara cisim ışıması** – Bütün cisimler ısıtıldığında ışık yayar !

Klasik olarak : (1) Kara bir cisimden oluşan ışıma, elektronların ν frekansıyla salınım yapmasının bir sonucudur.

Salınım yapan yüklü parçacık $\Leftrightarrow$ antene benzer

(2) Elektronlar, herhangi bir frekansta eşit salınım (ve ışıma yaymak) yapabilir.

$\Rightarrow$ Frekansı ν ilâ $\nu + d\nu$ aralığında yayımlanan ışık şiddeti olan spektral yoğunluk ($\rho(\nu)$) için Rayleigh-Jeans Kanunu, $I(\nu) \sim \rho(\nu)d\nu$ olarak verilir.

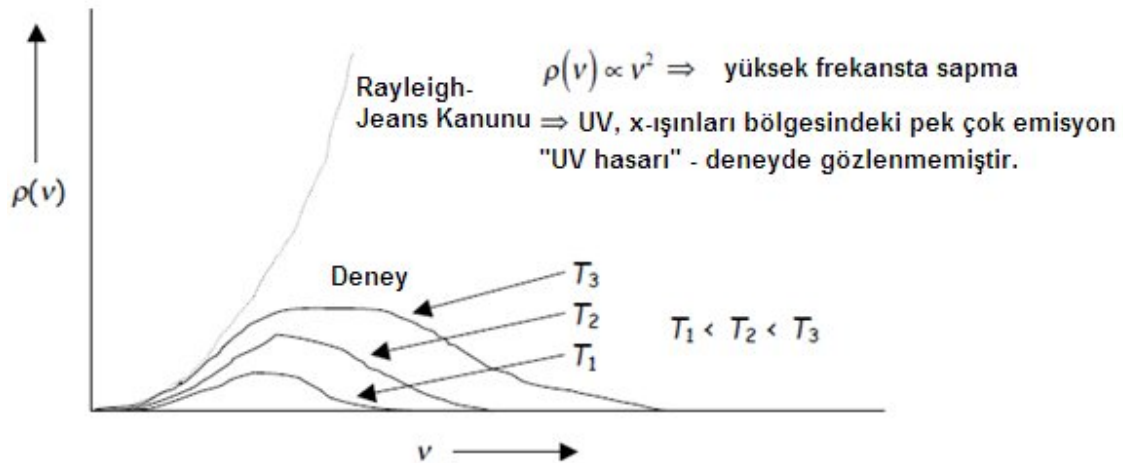
$$d\rho = \rho(\nu, T) d\nu = \frac{8\pi kT}{c^3} \nu^2 d\nu \quad \boxed{\propto \nu^2}$$

Burada;

$d\rho(\nu, T) = T$ sıcaklığında ν ilâ $\nu + d\nu$ frekans aralığındaki ışınımsal enerji yoğunluğu,

k = Boltzmann sabiti [$= R/N_A$ (gaz sabiti / molekül)],

c = Işık hızıdır.

Planck (~1900) $\Rightarrow$ İlk "kuantum" fikirleri

(1) Osilatörün enerjisi $\propto$ frekans

$$E \propto \nu$$

(2) Enerji $\propto$ ν 'nin katlı integrali

(osilatörlerin sayısı, n)

$$E \propto n\nu$$

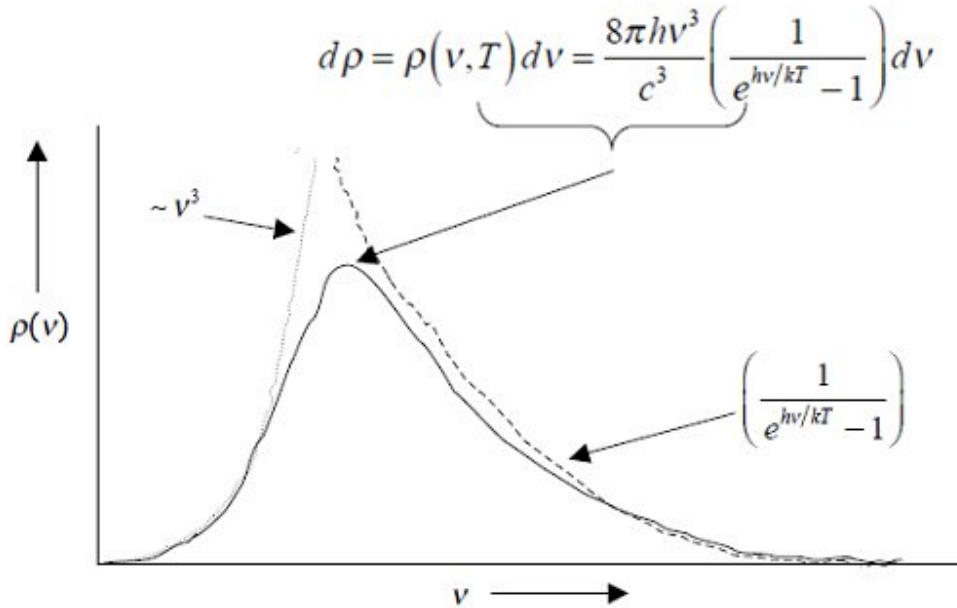
or

$$E = nh\nu$$

constant

$h\nu$, bir "kuantum" un sahip olduğu enerjidir.

Planck, kara cisim ışımasına ait bir ifade türetmek için istatistiksel mekaniği (5.62-Fizikokimya II) kullandı.

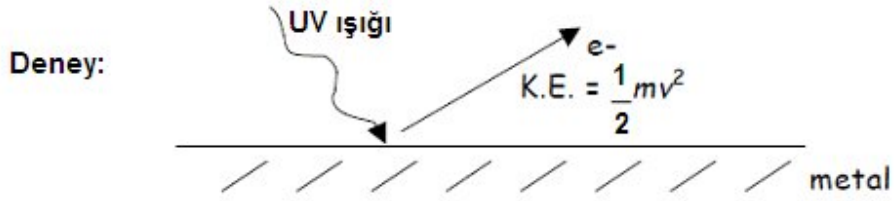

Deneyin modelle uyumu $\Rightarrow$

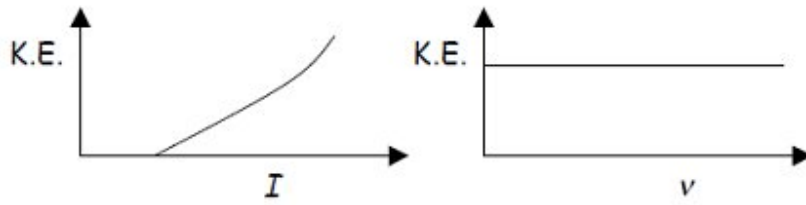
$$h = 6.626 \times 10^{-34} \text{ J}\cdot\text{s}$$

Planck sabiti

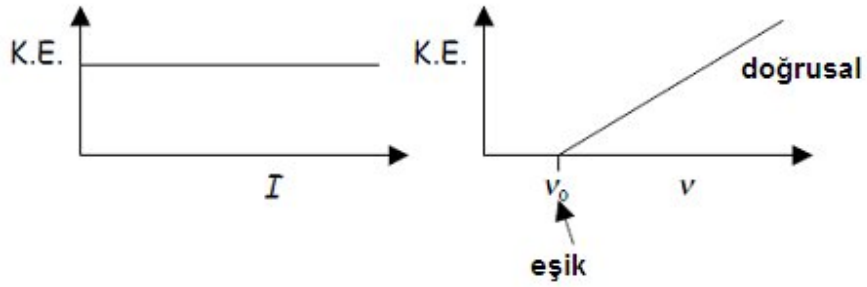
(b) Fotoelektrik etki

Klasik olarak
beklenen:

Deney:
Beklenenin
tersi!

Einstein (1905):

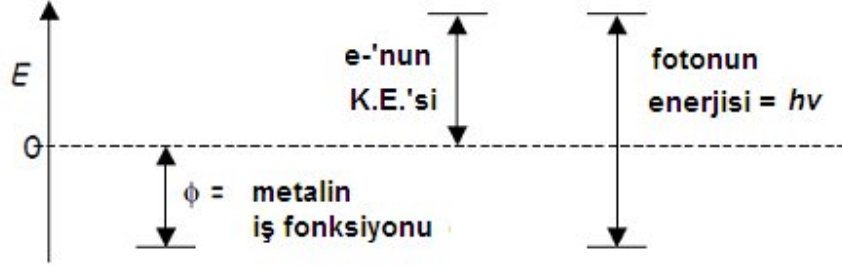
- (1) Işığın, “foton” adı verilen enerji paketlerinden oluştuğunu,
- (2) Bir fotonun enerjisinin, ışık frekansı ile orantılı olduğunu

$$E = hv$$

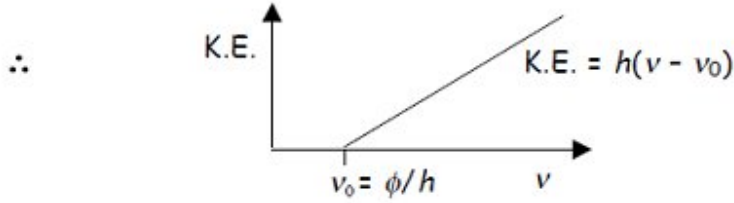
h = Planck sabiti

önerdi.

Fotoelektrik etki için yeni model:

$$\therefore \text{K.E.} = h\nu - \phi = h\nu - h\nu_0 = h(\nu - \nu_0)$$

Deneyle mukayese edildiğinde “ h ” değeri, Planck tarafından bulunan değerle benzerdir.

Bu, olağanüstü bir sonuçtu!

Özet:

- (1) Atomun yapısı, klasik modellerle açıklanamaz.
- (2) Kesikli atomik spektrular ve Rydberg formülü açıklanamaz.
- (3) Kara cisim ışıması, osilatörlerin enerji miktarıyla ($E = h\nu$) “açıklanabilir”.
- (4) Fotoelektrik etki, ışığın enerji miktarıyla ($E = h\nu$) “açıklanabilir”.